

Nederlandse Vereniging van Binnenhavens op koers

Uitvoeringsnotitie strategische agenda 2020-2025

De binnenhavens zijn essentiële schakels in de logistieke keten met grote economische betekenis. Zij vormen als knooppunten een onmisbaar onderdeel van de achterlandverbindingen. Het is van belang dat binnenhavens zich blijven ontwikkelen en toegevoegde waarde leveren om de internationale concurrentiepositie van de regio's en Nederland te versterken. De Nederlandse Vereniging van Binnenhavens (NVB) maakt zich sterk voor toekomstgerichte binnenhavens, die onderdeel zijn van een slimme en duurzame vervoersinfrastructuur. Om dit te bereiken heeft de NVB haar koers uitgezet in een strategische agenda voor de periode 2020 - 2025. Met de uitvoering van deze strategische agenda voorziet de NVB in de behoeften van haar leden. Bovendien draagt de vereniging met de nieuwe koers bij aan een oplossing voor de Nederlandse opgave voor mobiliteit en leefbaarheid. In deze notitie blikt de NVB terug op het eerste uitvoeringsjaar en schetst kort de ambities voor de vereniging in 2021.

Strategische agenda

Focus op thema's, waar hét toekomstgerichte potentieel voor de Nederlandse binnenhavens ligt

De strategische agenda voor de periode 2020 - 2025 is door de leden van de NVB in 2019 vastgesteld. De inhoud is in een zorgvuldig voortraject, samen met de NVB-leden tot stand gekomen. De uitkomsten van een bij de leden gehouden enquête, (leden)vergaderingen, gesprekken met het NVB-bestuur, interviews met leden en relevante nationale en internationale organisaties zijn in een helder en gewaardeerd onderzoeksrapport uitgewerkt door Movares, geassocieerd lid van de NVB. Het resultaat is door het NVB-bestuur in een strategische agenda vertaald en op de ALV van 3 oktober 2019 vastgesteld. Deze strategische agenda benoemt de prioritaire aandachtspunten, met een focus op vijf thema's, waar hét toekomstgerichte ontwikkel-potentieel van en voor de Nederlandse binnenhavens ligt:

- ⑤ Digitalisering
- ⑤ Duurzaam en toekomstbestendig havenbeleid
- ⑤ Energietransitie en circulaire economie
- ⑤ Bereikbaarheid
- ⑤ Samenwerking en exploitatie

Start uitvoering strategische agenda

Aan de slag in 2020

In 2020 is de NVB, samen met leden en relevante partners aan de slag gegaan met deze vijf thema's. Rekening houdend met de prioritering die de NVB-leden aan de thema's hebben gegeven, maar ook met maatschappelijke ontwikkelingen, heeft de NVB zich gefocust op een verstandige en uitvoerbare start van deze strategische agenda in 2020. In het startjaar is vooral gewerkt aan: Samenwerking, Visie en lobby, Digitalisering, Duurzaam en toekomstbestendig havenbeleid, Kennisdeling en Communicatie. De inzet van de NVB op deze punten wordt nu nader toegelicht.

Samenwerking, visie en lobby

Samen voor robuuste infrastructuur

In 2020 heeft de NVB de samenwerking met relevante brancheorganisaties¹ gecontinueerd en waar nodig geïntensiveerd. Binnenhavens zijn essentiële knooppunten in het multimodale achterlandnetwerk. De NVB lobbyt dan ook met relevante organisaties bij ministeries en in Brussel bij de EU voor efficiënte achterlandverbindingen, een aantrekkelijk modal shift beleid, goed onderhouden en robuuste infrastructuur, bereikbare binnenhavens en een duurzame binnenhavenstructuur.

Resultaat van NVB-inzet: binnenhavens verankerd in de Havennota 2020 - 2030

Agenda voor krachtige havens in een duurzame en digitale economie

Een niet onbelangrijk resultaat van de inzet en lobby van de NVB in 2020 is de verankering van binnenhavens in de ontwerp Havennota 2020 - 2030.² Dit is een belangrijk kader document van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. De ambitie in deze Havennota is een integrale visie op de toekomst van de zee- en binnenhavens en het behoud en versterking van de positie van havens. Voor de NVB is essentieel dat de binnenhavens voor de eerste keer onderdeel zijn van de Havennota. Er is terecht gekeken naar het gehele logistieke systeem van zeehavens én binnenhavens én achterlandverbindingen als een samenhangend netwerk voor een toekomstgerichte economie die duurzaam en digitaal is. Een belangrijk onderdeel van de bijdrage van de NVB betreft de directe verhouding tussen zee- en binnenhavens. Immers, van belang is een doorlopende en ongestoorde verbinding in het logistieke netwerk van zeehavens, binnenhavens en de achterlandverbindingen over weg, water en spoor. Dit is belangrijk voor Nederland als handelsland en als vestigingsplaats voor bedrijven. De in de Havennota genoemde megatrends van energietransitie, duurzaamheid en digitalisering sluiten naadloos aan op de strategische agenda van de NVB. Inbreng van de NVB heeft ook een plaats gekregen in het hoofdstuk in de Havennota over 'Havengebieden met eigen karakteristiek', waar een apart onderdeel is opgenomen over de binnenhavens. Binnenhavens kunnen in de systeembenadering met zeehavens een sterkere rol spelen op de corridors en in de eigen regio's. De NVB is trots op deze mooie ontwikkeling en heeft het Rijk uitgenodigd om gezamenlijk uitvoering te geven aan de Havennota, de strategische agenda van de NVB en de Green Deal Zeevaart, Binnenvaart en Havens.³

Prioriteit 1: Digitalisering

Naar een toekomstbestendig digitaal netwerk van binnenhavens

Digitalisering is één van de thema's in de strategische agenda. De NVB-leden hebben dit thema de hoogste prioriteit gegeven en verwachten van de NVB zowel een regierol als een visie op en kennisdeling over dit thema. Digitalisering en automatisering van processen in binnenhavens zijn van essentieel belang voor de realisatie van efficiënte logistieke knooppunten. "In de havens kan voor ons land het verschil worden gemaakt. De havens vervullen een spilfunctie in de transitie naar een duurzame en digitale economie. Juist in de havens met concentraties van logistiek, industrie en bedrijvigheid komen de opgaven samen en kunnen we het verschil maken", aldus Cora van Nieuwenhuizen, minister van Infrastructuur en Waterstaat in de aanbiedingsbrief bij de ontwerp Havennota 2020-2030. Digitalisering biedt grote kansen voor binnenhavens. Binnenhavens kunnen de eigen processen efficiënter maken (zoals havengeld innen), de gebruikers van de havens beter bedienen (hoger service level) en op een andere manier grip krijgen op maatschappelijke doelen zoals verduurzaming (sturing).

Om als binnenhavens deel uit te kunnen maken van een slimme vervoers- en data-infrastructuur, nu en in de toekomst, moeten flinke stappen worden gezet. Zo ziet de NVB de noodzaak van uniformering en standaardisering en het aanbrengen van samenhang en verbindingen tussen diverse

¹ Zoals CBRB, Koninklijke BLNSchuttevaer, EICB, BOZ, NML, EFIP en evofenedex.

² De ontwerp Havennota is [hier](#) te vinden.

³ Gepubliceerd in de [Staatscourant 2019, 39775](#).

digitaliseringstrajecten. Bovendien kunnen de verenigde binnenhavens gezamenlijk met automatisering en digitalisering de processen in en rond binnenhavens efficiënter maken.

In 2020 is het startschot gegeven voor het project 'Digitalisering en binnenhavens', een coproductie van de NVB en Topsector Logistiek. Onder leiding van een kwartiermaker heeft een werkgroep zich in 2020 gebogen over verschillende aspecten van digitaliseringsvraagstukken in binnenhavens. De NVB maakt er geen geheim van dat de start van dit project lastig is gebleken.

Het resultaat van fase 1 van het project 'Digitalisering en binnenhavens' wordt op 1 oktober gepresenteerd aan de leden van de NVB tijdens de informatiebijeenkomst 'Digitalisering en binnenhavens'. De NVB heeft door het Expertise- en InnovatieCentrum Binnenvaart (EICB) de 'Richtlijnen voor de digitale binnenhaven' laten ontwikkelen. Deze richtlijnen bieden de leden van de NVB een gemeenschappelijk kader voor het maken van keuzes ten aanzien van de digitale infrastructuur. Dit kader moet helpen om afwegingen te maken bij vraagstukken rond digitalisering en de publieke waarden zoals duurzaamheid, efficiëntie en transparantie. De richtlijnen dragen daarmee bij aan de harmonisatie en uniformering van de wijze waarop er in havens wordt omgegaan met het verzamelen, gebruiken en delen van data. Naast de meer algemene principes in deze richtlijnen, is door het EICB een meer praktische handleiding opgesteld. Deze handleiding is vooral bedoeld voor binnenhavens die nog aan de beginfase staan van digitalisering en biedt havenbeheerders een beoordelingskader bij het zoeken naar digitale oplossingen.

In de strategische agenda heeft de NVB al aangegeven dat het digitaliseringsproject een meerjarige uitwerking behoeft. Na de lastige start en op basis van de daarover ontvangen signalen van de leden heeft het NVB-bestuur actief ingegrepen en bijgestuurd. We kunnen nu toepasbare resultaten presenteren en waarderen de medewerking van het EICB. Aansluitend op de eerste fase kan hierop het project zoals bedoeld in 2020 worden voortgezet. Voor het NVB-bestuur is het van veel belang dit eerste project uit de strategische agenda tot een voor de leden bruikbaar succes te maken.

Prioriteit 2: Duurzaam en toekomstbestendig havenbeleid

Ontwikkeling handreiking om duurzaam havenbeleid vorm te geven

Door het thema 'Duurzaam en toekomstbestendig havenbeleid' strategisch te agenderen, gaat de NVB een voortrekkersrol spelen in de professionalisering en verduurzaming van het havenbeheer. In 2020 heeft de NVB belangrijke stappen gezet bij de uitvoering van dit thema, samen met geassocieerde partners Movares en DGMR, die dit thema hebben 'geadopteerd', een aanpak die het NVB-bestuur zeer waardeert. Zo is een handreiking en zijn instrumenten ontwikkeld, waarmee de duurzaamheid en toekomstbestendigheid van binnenhavens inzichtelijk kunnen worden gemaakt. In de handreiking wordt een eenduidige set doelstellingen voor duurzaamheid geformuleerd. Deze kunnen voor havenbeheerders als basis dienen om hun duurzame havenbeleid vorm te geven. Tijdens een online masterclass 'Duurzaam en toekomstbestendig havenbeleid' op 3 juni 2020 zijn de eerste contouren van de handreiking gedeeld met de NVB-leden. Tijdens deze masterclass hebben de havens van Wanssum en Roermond - die bereid zijn om de handreiking in de praktijk te toetsen - hun ambities met betrekking tot het thema toegelicht. Een mooi voorbeeld van samen pionierend leren en door ontwikkelen naar de duurzame haven van de toekomst.

Implementatie van de Green Deal Zeevaart, Binnenvaart en Havens

Stimuleren en faciliteren schone scheepvaart

De uitvoering van het thema 'Duurzaam en toekomstbestendig havenbeleid' omvat ook de implementatie van de Green Deal Zeevaart, Binnenvaart en Havens, waarvan de NVB één van de medeondertekenaars is. De NVB zet zich in voor stimulering en facilitering van duurzaam transport, met name voor een schone binnenvaart. Zo kunnen binnenhavens zorgen voor walstroomvoorzieningen en naar behoefte voorzien in infrastructuur voor het wisselen van accupakketten en alternatieve duurzame brandstoffen. In het kader van de behandeling van de ontwerp Havennota én de implementatie van de Green Deal Zeevaart, Binnenvaart en Havens, heeft

de NVB Kamerleden oproepen om met voorrang de fiscale positie van walstroom gelijk te trekken met de gangbare en accijnsvrije fossiele werkwijze, waarbij gasolie via generatoren wordt omgezet naar elektriciteit voor energie-functies aan boord. De ministeries van Infrastructuur en Waterstaat en Financiën hebben in de Green Deal toegezegd dit in het Belastingplan te regelen. Zonder het voor walstroom-toepassingen schrappen van de Energie Belasting (EB) en de Opslag Duurzame Energie (ODE) is de businesscase negatief en komen emissiereducties niet tot stand. Een wetsvoorstel is recent ingediend. Een mooi resultaat.

Uniformering binnenvangeldstructuur

Eén van de acties in de Green Deal Zeevaart, Binnenvaart en Havens is de ontwikkeling van een model met uniforme grondslagen voor een verordening voor het binnenvangeld. Een belangrijk doel is mogelijke belemmeringen in het logistieke proces en de inzet van de binnenvaart hierbij weg te nemen. De NVB heeft een eerste belangrijke stap gezet om deze actie uit te kunnen voeren. Onder begeleiding van haveneconoom Bart Kuipers is een wetenschappelijk onderbouwd model met grondslagen van het binnenvangeld ontwikkeld, zie [deze](#) informatie. De NVB vindt harmonisatie, standaardisatie en transparantie van processen, systemen en regelgeving van belang. Toepassing van de voorgestelde grondslagen zorgt voor een geleidelijke uniformering en de beoogde geharmoniseerde binnenvangeldstructuur. De NVB roept havens op om aan de slag te gaan met de vangeldverordening en de drie voorgestelde grondslagen toe te passen. De NVB zal dit onderwerp in 2022 evalueren.

Communicatie

Nieuwe koers met een nieuwe look

De nieuwe strategische agenda van de NVB vraagt om actieve communicatie. Communicatie zorgt voor een betere, herkenbare zichtbaarheid van de nieuwe koers van de NVB als netwerkorganisatie en het platform van toekomstgerichte Nederlandse binnenvangens. Communicatie is hét middel om te laten zien waar de NVB voor staat en gaat. Zo ontvangen de leden van de NVB vanaf 2020 ieder kwartaal een nieuwsbrief met relevante informatie en een update over de voortgang van de uitvoering van de strategische agenda. Een nieuwe koers vraagt ook om een frisse en moderne uitstraling. De NVB heeft in 2020 de huisstijl vernieuwd. In de communicatie uitingen gebruikt de NVB een nieuw logo. Ook is voor ieder thema van de strategische agenda een bijpassend icoon ontwikkeld.



Kennisdeling

Kennisoverdracht in meerdere webinars

De NVB heeft in 2020 op verschillende manieren voorzien in de behoefte aan kennisoverdracht, informatievoorziening en het delen van *best practices*. Voor de zomer zijn drie webinars gehouden:

- 8 mei [webinar](#) 'Digitalisering en Binnenvangens'- naar een toekomstbestendig havennetwerk
- Op 3 juni online [masterclass](#) 'Duurzaam en toekomstbestendig havenbeleid'
- 26 juni [webinar](#) 'Digitalisering en binnenvangens'- De sleutel tot succes

Daarnaast is op andere wijzen veel relevante informatie gedeeld met de NVB-leden, bijvoorbeeld via mails, het [NVB-nieuws](#) en de kwartaalnieuwsbrieven. Sinds het begin van 2020, waarin de NVB actiever is gaan communiceren, zien we een stijging van het aantal bezoekers, aantal pagina's dat bezocht wordt en de tijd die bezoekers doorbrengen op de website.

Ambities NVB in 2021

NVB op koers, op naar toekomstbestendige binnenhavens in een duurzame en digitale economie

Na het eerste uitvoeringsjaar van strategische agenda voor de periode 2020 - 2025 ligt de NVB op koers. In 2021 continueert de NVB de inzet op samenwerking, visie, lobby, kennisdeling en communicatie, gericht op een grotere slagkracht en meer invloed, en daarmee een positieve bijdrage op de voor binnenhavens belangrijke thema's. Op basis van de evaluatie over 2020 zal in 2021 de focus liggen op het concretiseren en uitvoerbaar maken van het project Digitalisering. In lijn met de strategische agenda zullen volgend jaar ook de projecten Bereikbaarheid, Duurzaam en toekomstbestendig havenbeleid en daarmee samenhangend Energietransitie en circulaire economie worden voortgezet. Stuk voor stuk belangrijke bouwstenen voor toekomstgerichte binnenhavens. Voor het vervolg van de aanpak op het thema Digitalisering zal de NVB samenwerken met logische partners. Denk aan het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, Rijkswaterstaat, Topsector Logistiek en uiteraard de binnenhavens. Verder zal de NVB betrokken zijn bij de uitvoering van de Havennota 2020 - 2030 van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Ook is de NVB betrokken bij de verdere implementatie van de Green Deal Zeevaart, Binnenvaart en Havens. De inzet van de NVB stopt niet bij de grenzen. De NVB blijft zich inzetten op samenwerking en kennisuitwisseling met Europese partners⁴ en de NVB bewaakt de belangen van de Nederlandse binnenhavens in Europees beleid. Vanzelfsprekend houdt de NVB rekening met de behoeften van haar leden en met maatschappelijke ontwikkelingen. Op naar toekomstbestendige binnenhavens in een duurzame en digitale economie!



Digitalisering: concretiseren en uitvoerbaar maken van het project Digitalisering, in samenwerking met logische partners zoals het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, Rijkswaterstaat, Topsector Logistiek en uiteraard de binnenhavens.



Duurzaam en Toekomstbestendig havenbeleid: uitrol en toepassing van de door de Movares en DGMR ontwikkelde handreiking waarmee de duurzaamheid en toekomstbestendigheid van binnenhavens inzichtelijk kunnen worden gemaakt. Implementatie van de Green Deal Zeevaart, Binnenvaart en Havens.



Energietransitie en circulaire economie: de door Movares en DGMR ontwikkelde handreiking is tevens bruikbaar voor uitvoering van dit thema. In de haven van Roermond, waar de handreiking in de praktijk wordt getoetst, is maar liefst 90% van de omzet op het terrein omzet uit de circulaire/duurzaamheidseconomie.



Bereikbaarheid: Lobby voor efficiënte achterlandverbindingen, een aantrekkelijk modal shift beleid, goed onderhouden en robuuste infrastructuur, bereikbare binnenhavens en een duurzame binnenhavenstructuur. Betrokkenheid bij de uitvoering van de Havennota 2020 - 2030 van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.



Samenwerking en exploitatie: Stimulans van de samenwerking tussen binnenhavens, zowel op strategisch als operationeel niveau. Delen van kennis en *best practices*.

⁴ Zoals [EFIP](#), [ESPO](#), [EBU](#), [ESO](#), [EIBIB](#), [INE](#) en de [CCR](#).